Library of the
PACIFIC UNITARIAN SCHOOL
FOR THE MINISTRY
Berkeley, California

Cenzurat.

XLVI. évf. Cluj, 1936. október 10. szám

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapitotta: DR. BOROŞ GYÖRGY.

Ima.*

Irta és elmondta: **Pál Tivadarné.**

Isten, 'kit magasztal menny, föld s tenger, ime ismét itt állunk egy küzdelemmel eltelt egyleti év után, hogy hálatelt szívvel boruljunk le trónod előtt. Ugy érezzük, hogy csak most volt, mikor így összegyülve, hálát rebegett ajkunk atyai jóságodért. És ezalatt a rövidnek tetsző idő alatt mennyi keserüség, mennyi csalódás ért! Álmodoztunk szebb és boldogabb jövőről, álmainkat széttiporták, tervezgettünk s terveinket megsemmisítette a gyülölet. Most itt állunk Előtted megtépett, széttiport álmainkkal, sokszor kigunyolt szent érzéseinkkel, de erős hittel, azzal az erős és rendíthetetlen hittel, amely immár csak egyetlen kincsünk, egyetlen menedékünk, de amelyet nem vehetnek el soha tőlünk, mert a nagy vallásalapitónk szerint „a hit Istennek drága ajándéka, nem veheti azt el soha senki tőlünk". Oh bocsáss meg Uram, hogy sokszor panaszra, zúgolódásra nyilik ajkunk, de kinek mondjuk el bajainkat, ha nem Neked mindnyájunk atyjának, ki meghallgatod gyermekeid kérését, Előtted nincs különbség, Te nem nézed a hatalmasok önző érdekeit, hanem mindenkit érdeme szerint jutalmazol vagy büntetsz. Istenünk hallgasd meg imánkat, mikor mi gyönge nők esdve kérünk, hogy erősits meg minket elhatározásunkban, munkánkban, hogy tudjunk dolgozni, küzdeni népünkért, egyházunkért! Add éreznünk egyesületünk fontos és magasztos voltát és ébrezd a még mindig kételkedőket öntudatra, hogy ők is értsék meg, hogy a hivatásos unitárius asszonynak legszentebb kötelessége küzdeni fajáért és igaz unitárius hitéért. Áldd meg sokat szenvedett unitárius egyhá-

* Közgyülés egyhangu határozata alapján adatott közre.

Unitarian College 2416 Allstonway
Berkeley, California, U.S. America

zunkat és annak vezetőit. Áldd meg a gyülekezetet, hogy annak minden egyes tagja hivatását megértve dolgozzék ügyünk előbbrevitelén. Áldd meg templomainkat, oltsd lelkünkbe a templomba való vágyakozást, hogy vasárnap ne legyenek üresek templomaink, hanem töltse be azokat a hivők sokasága, kiknek ajkáról szálljon fel az ének a magasba „Nagy Istenünk tekints le ránk". Ámen.

Püspöki látogatás a rareş-i egyházközségben.

(A nagy Homorod-vidék ünnepe.)

A rareşi egyházközség szeptember 13-án tartotta megujitott és megjavitott 100 éves templomának és tornyának emlékünnepét, melyre Dr. Boros György püspököt is meghivták. A püspök készséggel tett eleget a hivek kivánságának és utját ugy intézte, hogy ezzel kapcsolatban a nagy Homorod alsó felén fekvő egyházközségek népével is, átutaztában, találkozzék. Le sem lehet irni azt a jóleső örömet, mellyel ezt a találkozást fogadták! Szept. 12-én d. u. 3 órakor érkezett a püspök, titkára kiséretében, Caţa vasutállomására, hol Bálint Ödön egyh.-köri esperes, Csiky Albert köri f. ü. gondnok, Vári Domokos közügyigazgató, id. Máthé Lajos, ny. lelkész várták az egyházkör nevében. De várta Kiss Sándor ioneşti lelkész és Székely F. szórvány-gondnok vezetése mellett egy lelkes kis csapat, a caţai szórvány unitárius hivei, kiknek nevében a szórványgondnok boldogságtól áradó szavakkal köszöntötte a főpásztort, ki meghatva mondott köszönetet e valóban nem várt és meglepetésszámba menő fogadásért.

Innen megindult a menet s már a Daroţ román-szász lakosságu község határán szembejöttek a diszlovasok ioneşti községből és kevéssel odább orăşeni községből, 20 diszlovas ifju kisérte ünnepélyes felvonulásban a püspököt Ioneşti községbe, hol a felállitott diszkapunál először Csiky Albert köri f. ü. gondnok az egyházkör nevében üdvözölte, majd *Márkos Ferenc* öreg kebli tanácsos talpraesett, ügyes — a székely észjárást jellemző — beszédben köszöntötte a főpásztort. A püspök örömének adott kifejezést, hogy itt a székely végen olyan erős, kitartó és vallásához hű népet köszönthet, mint azt a szónok üdvözletében kifejezte. Kifejezte, hogy az unitárius vallásban van is valami biztató, bátoritó erő. Megköszönte a szives, szeretetteljes fogadtatást és az egész közönséggel együtt elindult, hogy az egyházközség ősi, a reformáció előtt épitett értékes templomát megtekintse, hol a püspök áhitatos imában emelte fel a sziveket Istenhez. Kiss Sándor lelkész házánál tett rövid látogatás után a püspök tovább folytatta utját *Orăşeni*

felé, hol a község végén székely viseletbe öltözött leányok, fejkendőkből készitett diszzászlós menetben, várták a főpásztort és kisérték a falu közepén felállitott diszkapuig, hol *Báró József* lelkész szeretettel köszöntötte az uj reményt és biztatást hozó püspököt. Báró Józsefné a Nőegylet nevében, Báró Piroska az ifjuság nevében üdvözölték a püspököt és adtak virágcsokrokat. A püspök válaszában kifejezést adott azon érzésének, hogy amint e Homorod völgyén vonul felfelé, a szeretetnek mind fokozódó melegét érzi kiáradni hivei szivéből, ami bizonysága annak, hogy a püspök megjelenésére szükség van s szavai megnyugvást és békét hoznak a lelkekbe. Sajnálja, hogy az idő rövidsége miatt nem időzhet több ideig e gyülekezetben, de örvend e találkozásnak s Isten áldását kéri a hivekre.

A petreni diszlovasok és székelyruhás leányok csoportja csatlakozott az orăşeni kisérethez s ezek kiséretében érkezett a petreni egyházközségbe, hol a templom előtti diszkapunál Bedő Miklós lelkész hatalmas beszéddel fogadta. Visszaemlékezett a püspök 12 év előtti ittjárására, mikor azt a biztatást hagyta a népnek: „Szántsatok magatoknak uj ugarat a lelki mezőn is.“ Megnyugvással állapitja meg, hogy igyekeztek e meghagyásnak eleget tenni s csak haladásról, előmenetelről számolhat be. A püspök köszöni e kellemes visszaemlékezést s jobb hirt, nagyobb örömet nem hallhat, mint a haladást és előmenetelt, mint amely egyházunknak jellemvonása. Ezért csak ezeket a biztató szavakat hagyja hátra: „*Ne félj kicsiny sereg.*“ Bedő Miklés lelkész neje a Nőegylet nevében nyujtott át virágcsokrot és köszöntötte a püspököt s behivta ismert vendégszerető házához a püspököt és kiséretét, honnan rövid ozsonna elfogyasztása után továbbfolytatta utját a menet a sănpauli és petreni diszlovasok kiséretében a sânpauli egyházközségbe, hol a templomtéren felállitott diszkapunál *Geréb Lőrinc* kebli tanácsos meleg és bensőséges szavakban üdvözölte a püspököt s örömének adott kifejezést afelett, hogy másnap (vasárnap) délelőtt a sânpauli templomban hallhatni foglák a püspököt. A püspök megköszönte a szeretetteljes fogadtatást s abban a reményben, hogy másnap az istenházában bővebben és részletesebben fog szólni a gyülekezethez, bucsut vesz, mert a szomszédos *rareşi* egyházközség népe besötétedés előtt várja a püspököt.

Diszlovasok, harangzugás és lelkes néptömeg kisérete között érkezett be a püspök a diszbe öltözött rareşi egyházközségbe, hol elsőnek a diszkapunál a polg. község nevében Ráduj József fogadta, majd a papi ház kapujánál Fazakas Jenő lelkész a gyermeki szeretet melegével köszöntötte a püspököt, mint édes jó atyát, ki eljött az ör-

vendező gyermekeihez, azután Fekete Miklós gondnok adott kifejezést azon örömének, hogy azt a pár évi nehéz, sulyos, de szivből jövő áldozatos munkát a főpásztor áldhatja meg. „*A határőrség*“ nevében Orbán Sándor ifju gazda igen szépen ecsetelte ügyes beszédében, hogy milyen munkára szánta magát egyháza iránti szeretetből ez a kis társaság. Erről alább megemlékezünk. Az ifjuság és a gyermeksereg köszöntése után Gyenge János mărtinuşi ref. lelkész üdvözlete hangzott el, mely után a püspök válaszában kiemelte, hogyha a mai lealkonyult nappal utjának célja befejezést nyerne, már akkor sem jött hiába, mert annyi szeretteljes érzéssel gazdagodott, amelyet ez uton nyert s amely a maga teljességében itt a célnál nyert teljesedést, hogy boldognak érzi a főpásztori küldetést. Midőn e kedves fogadtatást megköszöni, reméli, hogy a holnapi kedves találkozó még fokozni fogja a mi szent ügyünk iránti örömet és lelkesedést. Ezután a püspök és kisérete Fazakas Jenő lelkész házánál talált szives fogadtatást.

Miután a rareşi jubiláris ünnepség 13-án (vasárnap) délután 3 órára volt kitüzve, hogy a vidék papsága és népe résztvehessen az ünnepen, ezért a püspök a titkár, esperes és köri f. ü. gondnok kiséretében vasárnap délelőtt lement a szomszédos Sânpaulra és ott tartott istentiszteletet, melynek keretében Ürmösi József püsp. titkár tartott egyh. beszédet a Rom. I. 9—12 v. alapján. A zsufolásig megtelt szép nagy templom közönsége áhitattal és kedves visszaemlékezéssel hallgatta egykori papja beszédét, ki 26 évig volt e gyülekezet lelkipásztora. Istentisztelet végeztével Vári Domokos lelkész a gyülekezet nevében, Lőrinczi Mihályné énekvezér neje a Nőegylet, Dimén István ifju legény az ifjuság nevében köszöntötték a főpásztort. Igen kedves és eredeti volt két iskolás gyermek párbeszédes köszöntése, melyet Vári Domokos lelkész szerkesztett.

A püspök a szószékből köszöntötte a gyülekezetet, rámutatott az igazi vallásosság áldásaira, mely templommá teszi a családi hajlékot, melyben az apa és anya papok, különösen a gyermeknevelésben. Óva inti a hiveket, nehogy a vallástalanság fenyegető karjaiba szédüljenek. Rámutat a vallástalanság pusztító következményére: a *bolsevizmusra*, mely most a *müvelt* nyugaton végez rémséges pusztitásokat.

Templomozás után rövid megbeszélést tartott az egyházközség kebli tanácsával. Délben Vári Domokos lelkész és neje vendégszerető házánál volt ebéden a püspök és kisérete.

Rareş ünnepe.

Délután 3 órakor kezdődő ünnepségen a nagy Homorod völgyének csaknem minden községe képviselve volt. A különben aránylag

elég szép, tágas templomba nem fért be a közönség, pedig pótszékekkel rakva volt minden férőhely, de igy is sokan csak kivül hallgathatták az igehirdetést. Az énekvezéri tisztet Gál Jenő jacodeni és Gál Dezső locodeni énekvezérek, mint a község szülöttei töltötték be. A 90-ik zsoltár elhangzása után Pál Ferenc ny. esperes-lelkész, ki 1886-ban pályáját e kis községben kezdte, mondott áhitatos szép imát, ezt követte Gál Gyula colţeşti lelkész egyh. beszéde az I. Kir. VIII. 29—30 alapigék nyomán, melyben a mai szélsőséges eszmeáramlatokkal szemben kifejtette, hogy a vallást, az istentisztelet helyét megsemmisiteni nem lehet, mert mig anya és gyermek, hitves és hitvestárs van, mig bűnösök, gyarlók vagyunk, mindig lesz imádságunk. Ez a kedves gyülekezet, melyben ő is gyermek- és ifjukorát átélte, látható cselekedettel mutatta meg hitvallását. Ezután a főpásztor tisztes alakja jelent meg a szószéken s szeretettel köszöntve az ünneplő gyülekezetet Esdrás 6. r. 16. v. alapján, a templom megszentelésének ünnepéről szól s jóleső megelégedését nyilvánitja azért az áldozatért, mely beszédes bizonysága ez egyházközség népe vallásos érzésének, ezért ez alapon hiszi és reméli, hogy mig ez a nép erős akarattal, elhatározással és tettrekészséggel munkál és keresi fel e hajlékot, mindig meg lesz szentelve e templom, az imádkozás helye. Isten áldását kéri e megujitott 100 éves hajlékra és ez egyházközség áldozó népére. Gálfy Irén firtănuşi tanitónő szoló éneke után Fazakas Jenő helybeli lelkész olvasta fel a templom történetét és a példátmutató áldozatok sorozatát, melyekből a főbbeket itt felsoroljuk:

Az egyházközség népe 52,000 lej összegü rovatalt vállalt a torony és templom fedésére, külső-belső javitására. A hivek 2400 lej összegü adományával megfestették a templomi padokat és szószék koronát, melyhez id. Bomhér Andrásné Márton Mária 1000 lejt ajándékozott, Fekete Miklós gondnok, Dáné Lajos pénztárnok nejeikkel 500—500 lejt. A D. F. Nőegylet ajándékozta a szószék és papiszék takarókat 2350 lej értékben; Gábor Albert és neje Török Juliánna az urasztali zöld teritőt 1500 lej értékben. Béres Mihály és neje Csiszér Irma hősi halált halt Mihály fiuk emlékére a karzatteritőt és az urasztala alá a szőnyeget 1900 lej értékben. Máthé Elekné sz. Dombi Eszter a templomi perselynek egy kis asztalt teritővel 600 lej értékben. Kénosi Vass Irénke urasztali teritőt 2000 lej, Máthé Józsefné urasztali teritőt 400 lej értékben. Ipó Rebeka egy futószőnyeget 400 lej értékben. 2 drb. ezüst urvacsorai kelyhet vásároltak Szabó Ezsaiás és neje Márton Ilona, Szabó István és neje Fekete Eszter 1500 lej s Szabó Rozália özv. Máthé Istvánné 1500 lej értékben. Ezüst ru-

vacsorai kenyértálat ajándékozott Dimény Józsefné sz. Dáné Rebeka 400 lej értékben. Templomi használatra Bibliát ajándékoztak a konfirmáló növendékek 13-an 520 lej értékben.

„A határőrség“. Érdemes megemlékezni erről a derék társaságról, mely az áldozat lehetőségének egy ujabb formáját mutatta meg székely leleményességgel. A templom már rendbeszedve készen állott, de a templomhoz vezető uton ott állt a két belsőemberi kapu, mely az összhang szempontjából szintén megujitást kivánt, azonban nem volt miből. Ekkor alakult meg Szabó István kezdeményezésére és egyöntetü lelkes elhatározásra a határőrök társasága, kik a határ őrzését ingyenesen végezték, de az ebből befolyó *határbért* a közcélra felajánlották. Az 1936 és 1937 évi határőrök társasága ez összegből csináltatta meg 18.989 lej értékben faragott kőoszlopokon álló belsőemberi kapukat. Ideiktatjuk a társaság tagjainak névsorát: Máthé József, ifj. Bomhér András, Kovács Mózes, Fekete Mózes, Máthé Elek, Béres Mihály, Szabó István, Nagy Gábor, Ráduly József, Dáné Lajos, Fekete Miklós, Márton István, Fodor Lajos, Szabó Ézsaiás, Lakatos József, Dombi Mózes, id. Bomhér András, Kovács Ferenc, Szabó Dénes, Ráduly Sándor, Magyari András, Béres Dénes, Orbán Sándor, Fodor Domokos, id. Orbán Sándor, Gábor Albert, Fazakas Jenő.

Az 1936 évben az összes rovatal és adományok értéke 105.691 lej.

Néhai Gál József előző lelkész családtagjai 2000 lejjel járultak hozzá a kiadások fedezéséhez.

Az adományozások felolvasása után Kővári Jakab chinuşui lelkész uj serlegeket felavató alkalmi beszéde hangzott el s ezt követőleg *Bálint Odön* egyházköri esperes megható, közvetlen beszédben hivta az urvacsorához az ünnepi gyülekezetet, mely után a templomi ünnepség véget ért.

Az egész ünnepség azt a felemelő hatást és érzést váltotta ki a jelenvoltakból, hogy a népével együttérző pap megértésre, áldozatra és cselekvő munkára tudja vezetni népét. Ennek a szép megértésnek bizonysága Fazakas Jenő kiváló ifju lelkész vezető munkája, áldozatkész, jóindulatu népével. Isten áldása virágoztassa tovább e kedves egyházközséget!

Este kedélyes, jóhangulatu társasvacsora volt, melyen számos pohárköszöntő hangzott el, melyek közül kiemelkedett kiváló hatásával Dr. Abrudbányay Ede képviselő hatalmas beszéde.

A püspök 14-én délelőtt Odorheiu felé tért haza, rövid látogatást téve Sigmond József odorheiu-i lelkésznél. Hazatérőben az I. G. Duca-i állomáson az ottani főgimnázium előljárósága Dr. Szolga

Ferenc igazgatóhelyettes vezetésével köszöntötte az átutazó püspököt s beszámolt röviden az ottani állapotokról.

A jól végzett főpásztori munka érzésével és kedves emlékével tért haza a püspök.

Reméljük Isten áldása fakad e munka nyomán. *p. t.*

Megnyitó

a treiscaune-köri D. F. U. Nőkszövetsége calnoci közgyűlésén. *

Bizonyára él még emlékezetünkben, hogy 1933 novemberében tartott D. F. gyülés alkalmával a treiscaunei nőszövetségek körileg is megszerveződtek, köri nőszövetséggé, Egy fontos láncszemmé kovácsolódtunk, mely hivatva van Országos Szövetségünk és az egyházközségi tagozatok között kapcsolatot létesiteni és ugyszólván megindítani a vérkeringést a szívtől, az Orsz. Szöv.-től, a végtagok, az egyházközségi tagozatok felé! Országos Szövetségünk örömmel fogadta ezen új szervezkedést s örömmel látná, ha már mind a 8 egyházkörünkben, jól müködő köri nőszövetségek vennék föl a munkát a népünkért és egyházunkért való nemes harcban, de sajnos, még ezideig csak 4 egyházkörben van köri alakulat s igy azt mondhatjuk, hogy csak felemértékben van megszervezve unitárius nőtársadalmunk. Ebben a tekintetben is elmaradtunk a többi kisebbségi egyházak mögött, kik már régen tul vannak a szervezkedés nehézségein. Iskolák, kórházak, napközi otthonok a beszédes bizonyságai a megszervezett nőszövetségi munkának.

Nálunk is voltak és vannak gyönyörű célkitüzések, tervek, elgondolások, a véghezvitel ezernyi nehéz akadályával. Vannak érző nagy lelkek, kik sirnak Jeruzsálem pusztulásán, a mi sorsunk fölött, de tehetetlenül hull alá karjuk, mert rá kell jönniök, hogy csak pusztában kiáltoznak, hangjukat elnyeli a távol, visszhang sehonnan nem jön, s a kiáltó hang rezgésétől nincs ki megérezze, hogy hitünkről, fajunkról, létünkről van szó s mindezekért legelsősorban magunknak kell, pelikán módjára sulyos véráldozatot hozni. Ehelyett, élünk abban az ezer éven át belénk kényelmesedett gondolatban, „ej ráérünk arra még“ — az nem az én gondom, — az nem az én dolgom, — az én munkám úgy sem segit stb. Nem akarjuk hinni s néha mosolygunk azokon, akik a statisztika kérlelhetetlen mikroszkopján mutatják meg sorsunk ezer veszedelmét. A tudatosan, tervszerüen elvesztésünkre, meggyéritésünkre irányuló mesterkedések sorozata örök titokként van kezelve s mi gyanutlanul megyünk lépre, valamennyi mind s nem látjuk a felénk tátongó szakadékot.

A legízesebb falatokban van elrejtve a mi veszedelmünk, a mi pusztulásunk (egyke, idegenekkel való összeházasodás stb.) s mi

* Közgyülés egyhangu határozata alapján adatott közre.

gyanutlanul vesszük be az édes mérgeket, ami népünk csendes pusztulását, halálát jelenti. Úrrá lett fölöttünk a kényelemszeretet, a meggazdagodás vágya, a bármi áron való érvényesülés, érdekhajhászás s még a barátainkat sem a lelki adottságainkkal való együttérzés szerint választjuk meg, hanem anyagi és társadalmi előnyök, kapaszkodási vágyak stb. stb. kielégithetése szempontjából. Megannyi ezer veszedelem, mit oly kevesen látnak s még kevesebb azoknak a száma, kik tenni is próbálnak ellene. Hol vagytok magyar édesanyák? asszonytestvéreim! Az élet frontharcosaivá kell lennetek! Csak ti védhetitek meg küszöbeink szent tisztaságát, őshagyományainkat, nyelvünk édes zengését, ragyogó multunk szines regéit, nemzeti ruháit, hitünk minden áldott adottságát! Oh, ha minden magyar anya tisztán, öntudatosan látná, érezné, hogy minő világformáló erő van az anyai hivatásban? Utalnom kell itt a nőszövetségek fontos hivatására, hol elsősorban az öntudatos, vallásos magyar anya ideálját kell a tagok elé állitani s arra buzditani, serkenteni, hogy azt megközeliteni akarja minden magyar nőtestvérünk. Jó minekünk néha beszélni ezekről, hisz oly sokszor látjuk, hogy már a zsenge gyermeki lelkekbe hogyan csempésznek be idegen bálványokat, idegen szentségeket. Itt kell őrt állanotok magyar édesanyák! Erre a frontra hívlak nagy, szent küzdelemre! Itt a helyetek! Itt vigyázzatok! Mindig ébren legyetek!

Hogy ebben az őrtállásban megállhassa helyét valamennyi mind a nőszövetségek kell, hogy irányitást adjanak, bíztassanak, bátoritsanak, sokszor gondolatokat, fogalmakat fisztázzanak, továbbá az összetartásban, szövetkezésben és együttérzésben rejlő hatalmas erkölcsi erőt sugározzanak. Tudatosan meg kell éreznünk végre, hogy csak egyesületekbe tömörülve, felelhetünk meg a kisebbségi sorsban ránk váró hivatásának és végre falvaink határain tul is kell tekintenünk s bizonyos lelki közösséget kell éreznünk a többi nőszövetségekkel, a köri alakulatokkal és az Országos Szövetséggel is. Ezen alakulatok célja, hivatása, munkája mindannyiunk célja, hivatása, munkája kell, hogy legyen. De mindaddig, mig egyik szövetség nem érzi át a másik nehézségeit, mig az erősebb nem segiti a gyöngét, mig anyagilag, erkölcsileg nem támogatja egyik a másikat, még akkor sem, mikor azt könnyen tehetné, mig nem élünk vérátömlesztés lehetőségével, addig szervezetlenek, gyöngék és erőtlenek maradunk.

Ezeket látom, ha visszapillantok ma a mi köri nőszövetségünk 3 éves multjára, 3 évi munkájára. Még sulyos akadályaink vannak, állandó nehézségekkel kell küzdeni. Egyik helyen anyagi tehetetlenség, részvétlenség, más helyen szűk látókörüség, önzés, alkalmas helyiség hiánya s a falu asszonyainak összeférni nem tudása stb. stb. akadályai a nőszövetségi munkának. Elsősorban az egyházközségi alakulatokat kell kiépiteni. Az erős, életképes egyházközségi alakulatok aztán könnyen megteremtik a lüktető, jól müködő köri nőszövetségeket, melyek aztán erős pilléreivé válnának Országos szövetségünknek. Tudom, érzem, hogy a nőszövetségi munkának ilyetén teljesitése kötelességekkel, munkával, felelősséggel jár s legtöbbször méltatlan sérelmek

hordozását jelenti számunkra s mégis vállalnunk kell mindnyájunknak, mert ezt parancsolja kisebbségi sorsunk ezer veszedelme.

Mikor az önzetlen, szívvel, lélekkel, odaadással végzett munkáról beszélünk, meg kell emlékeznem ennek a munkának egy elhunyt martirjáról, a f. év tavaszán elhunyt dr. Páll Gábornéról, ki a székely szőttes fölvirágoztatásáért, — székely asszonyok munkalehetőségéért — a székelyszőttesnek világpiaci versenyképességéért folytatott önzetlen közmunkájának harcában lett halálos martirjává a székely ügynek. Őszinte szívvel fájlaljuk, hogy a kisebbségi sorsunk ilyen kiváló frontharcosát vesztettük el s mennyi szép terv, jóság, erő és munka szállt vele sírba. Szálljon ránk örökségképen az ő fáradhatatlan munkássága s emléke nyomán szülessenek szent akarások és elhatározások fajunk és egyházunk fölvirágoztatására s a mi egy igaz Istenünk adjon erőt, kitartást és áldást minden nemes szándékunkhoz és mai együttes munkánkhoz.

Taar Gézáné
köri elnök.

FERENC.

Meséből versbe átirta: SZENTÁBRAHÁMI GÉZA.

Figyeljetek a szavamra.
Mesét mondok gyermekek!
S e kis mese tartalmából
Tanulságot vegyetek.

A hires, nagy fővárosban
Élt egyszer egy kis gyerek;
Szegény cipészék Ference,
Kiknél volt baj rengeteg.

Kopottas volt a ruhája,
A kabátja csupa folt;
Pajtása az iskolában
Ferenckének nem sok volt.

Panaszolta az anyjának:
„Velem senki sem játszik,
Szégyelik, hogy rossz a ruhám
S nem szeretnek, úgy látszik“.

Szegény asszony biztatgatta
Szép szóval a kis fiát:
„Ne félj fiam, te csak tanulj,
Úgy leszel majd nagy diák.

„Aki jó s leckéjét tudja,
Majd lesz annak pajtása
S az életben többre viszi,
Mint sok gazdag s rossz társa“.

Úgy is tett a kis Ferencke,
Osztályában legjobb lett.
Tanitói, tanárai,
Dicsérték is módfelett.

Iskoláit elvégezve
Pap lett a kis Ferencből,
Tudása jutalma képpen
Most ő állott legelől.

Később püspök lett belőle,
Hires ember, nagy tudós,
Bezzeg most volt sok barátja,
Ruhája meg biboros.

Ime itt van a tanulság,
Ne feledd el botorul:
Szegény gyermek is lesz hires,
Ha szorgalmasan tanul!

Templomszentelés Sighişoarán.

A sighişoarai unitárius egyházközség augusztus 30-án avatta fel uj templomát nagy ünnepség keretében.

Méltósagos és Főtisztelendő Dr. Boros György püspök ur már 29-én délután családjával és kiséretével a városba érkezett, hol ünnepélyesen fogadták a város és a vármegye képviselői, valamint az egyházkör elnöke s az ünneplő egyházközség hivei.

Délután 6 órakor vallásos est volt a régi imateremben, hol a gyülekezet éneke után imát mondott Nagy Ferenc papnövendék az

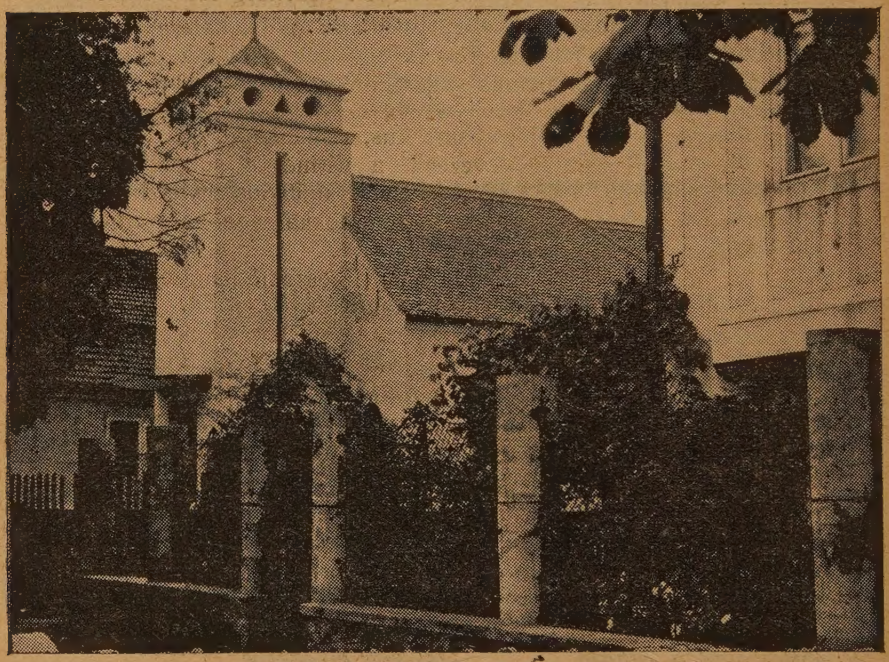

A sighişoarai uj unitárius templom.

Nagy ünnepségek keretében 1936 augusztus 30-án szentelte fel főt. dr. Boros György püspök ur a hivek nagy lelki öröme közepette.

imaháztól elbucsuzott s egyben a kulturtermet megnyitotta Dr. Boros György főpásztor, énekelt Kecskés Géza Nagy Jenő harmonium kiséretével s előadást tartott K. Kénossy Istvánné urasszony.

Este 9 órakor ismerkedési est volt helybeli és vidéki érdeklődők nagyszámu részvételével.

Augusztus 30-án d. e. 10 órakor kezdődött a templomavató istentisztelet, melyen a zsufolásig megtelt uj templomban imát mondott Kelemen István köri esperes, Cherubini: Miatyánk c. darabját müvészi hatással énekelte Puksáné Boros Irén énekmüvésznő, T.-né Nagy

Margit urasszony harmonium kiséretével. Hitépitő egyházi beszédet tartott Vári Albert teológiai dékán, szóló éneket adott elő Bede Emil lelkész. Az uj templomot gondolatokban gazdag ünnepi beszéddel avatta fel és áldotta meg Dr. Boros György főpásztor. A templom épitésének történetét Nagy Béla helybeli lelkész ismertette, ismételten meleg hálával áldozva névszerint mindazoknak, kik nemesszivü adományaikkal lehetővé tették az uj templom felépitését. Az adományok sorában kiemelkedő helyet foglal el Sighişoara város és Târnava-mare vármegye adománya. Az istentiszteletet urvacsoraosztás fejezte be, mellyel kapcsolatban beszédet és imákat Fekete Lajos köri jegyző mondott. Az uj templomba be nem fért közönség részére a szabadban tartottak istentiszteletet, imát mondott Késmárky Miklós baraolti és egyházi beszédet tartott Simén Dániel făgăraşi lelkész.

A templom felavatása után Főtisztelendő püspök ur a lelkészi lakáson fogadta a külömböző hatóságok, egyházak és testületek üdvözleteit. A görögkeleti, görög katholikus, római kath., szász, evangelikus, református egyházközségek vezetői, a vármegyei subprefectus, városi primár, az unitárius lelkészkör, a helybeli unitárius egyházközség vezetői Dr. György Zsigmond felügyelő gondnokkal s a templomot tervező mérnökök fejezték ki üdvözletüket.

A népes közebéden számos pohárköszöntő hangzott el az ünnepi hangulatot kifejező ékesen szóló ajkakról.

Este 9 órakor a városháza nagytermében koncert volt. Négykezes zongoranyitányt játszottak: Iulia dr. Chelemen és T.-né Nagy Margit urasszonyok. Egyéni meglátásokban gazdag és tanulságos megnyitó előadást tartott Dr. Boros György püspök. Hegedű-zongora hangversenyt adtak elő: Dr. Weisskircher Ernő vármegyei főjegyző és Dr. Jakobi Róbert müszaki főtanácsos urak. Előadást tartott Dr. Abrudbányay Ede országgyülési képviselő a D. F. E. elnöke. Fuvolán játszott Nagy Sándor zenemüvészeti főiskolai hallgató Dr. Jakobi Róbert müvészi zongorakiséretével. Virágénekeket és Grieg dalokat énekelt Puksáné Boros Irén énekmüvésznő. Az elragadó énekszámokat Nagy Margit urasszony zongorán és Nagy Sándor fuvolán kisérték. Az estélyt Nagy Béla lelkész hatásos beszéddel zárta be. Müsor után tánc következett.

A templomavatási ünnepség mély hatást tett a messzi vidékről és helyből összesereglett közönségre s örökké emlékezetes lesz a kicsiny sighişoarai unitárius egyházközség életében. Az elért siker méltán töltheti el megnyugvással és jóleső érzéssel azoknak szivét, kik a nehéz időkben is meghozták áldozatukat, hogy az emberiséget boldogitó békés eszmék erős otthonra találhassanak ez ujonnan felépült templomban.

Jelenvolt.

Uj lelkész Bucureştin. A megüresedett bucureşti lelkészi állásra a főtisztelendő Püspök úr a hivek egyhangu kérése alapján Lőrinczy Géza lupeni lelkészt nevezte ki. Ifjú szolgatársunknak az uj és nagyon fontos állomáson jó szerencsét és sikeres munkát kivánunk.

Sz. 873/1936
U. P.

Főpásztori Üdvözlet.

Pál Ferenc ötvenéves papnak.

Unitárius Püspök.
Cluj, 1936 IX/16.
Oclandul.

A raresi szép ünnep értékét különösképen növelte Pál Ferenc nyugalmazott esperes-lelkész szereplése. Ő mondotta az ünnepélyt megnyitó áhitatos imádságot. Hangja erőteljes hullámain ott lebegett aranyozott szinével 50 év elmultának megható emléke. Ez a nemes gondolkozásu, tisztaszivü és miveltlelkü unitárius pap ezelőtt 50 esztendővel itt Rareşen kezdette szolgálatát az Urnak, kit ő oly hiven szeretett és imádott mind mostanáig. Négy esztendő munkája régen eltünt, de a most lezajlott nagyszerü ünnep megmutatta, hogy az alap, amely ötven éve vettetett szilárd volt és akik az akkor ifju, lelkes, sudár termetü papot hallgatták, megfogadták jó tanácsait s az ifjabb nemzedék kész akarattal hallgatott az uj pap tanácsára és lőn megújult templomuk, de megujult ott minden.

Visszahangzik lelkemben az a meleg, szünni nem akaró áldáshintés a Pál Ferenc ajakáról és sietek ott lenni mellette és mindig hűséges életpárja mellett, azon a csendes emlékünepen, amely a szép kertes Pál-házban fog a multra visszatekintve megnyugvást szerezni a papi párnak, kik hívek voltak rareşi után az oclandi gyülekezethez mindvégig. Ennek köszönik a boldog, csendes, megérdemelt nyugalmat s a főpásztor s minden unitárius tiszteletét és szeretetét.

Atyafiságos szeretettel:
Dr. Boros György
püspök.

P. H.

Unitárius tanitóink tájékoztatására. Az Unitárius Tanitók Általános Egyesületének közgyülési határozata folytán „*A gyümölcstermelés jelentősége és haszna népünk gazdasági életében*" cimü pályadijnyertes munkát az Egyesület, *mint saját tulajdonát* megjelenteti 5 lejes népies kiadásban (harmadfél ivnyi, 40 oldal körüli terjedelemben), hogy bárki a legkönnyebb módon hozzájuthasson e nagyon fontos foglalkozási ágban szükséges tudnivalók ismeretéhez. Közgyülés határozatából 2000 példányt az Egyesület elnöksége szétküld felekezeti tanitóink között arányosan telosztva a nép közötti elhelyezés végett. Mindenik tanitószemély részére eső példányszámok árát az illető f. évi november havi központi járulékából az elnökség levonja az Egyesület beinditandó *segélyalapja* javára. Aki ezen határozat ellen addig irásban nem jelenti be ellenvetését, az beleegyezést jelent. Felkérem Egyesületünk minden tagját, hogy ezen, mint minden lehető alkalommal és módon igyekezzék közremüködésével a létrehozandó segélyalap gyarapitására minél hathatósabb tevékenységet fejteni ki, hogy majd segiteni tudjon Egyesületünk is, ha valamelyikünk hozzátartozóját a balsors a segély keserü kenyerére juttatná, vagy valamely nemes törekvésében támogathatná! Tekintse mindenki közös ügyünknek!

Cluj, 1936. szept. 21.

Pataktalvi Zsigmond,
tanitóegyesületi elnök.

Dr. Gál Kelemen: *Kilyéni Ferencz József unitárius püspök élete és kora.* Háromnegyed század az unitárius egyház történetéből.

Augusztus hó utolsó napjaiban hagyta el a sajtót Dr. Gál Kelemennek ez a jeles, bámulatos nagy anyagot tartalmazó műve. Ferencz József nemcsak egyike a legnagyobb püspökeinknek, hanem az a kor is, amelyben munkálkodott, a legérdekesebb és egy része a legszebb kora egyháztörténelmünknek. Ez a kor telve van a legváltozatosabb átalakulásokkal, nagy történelmi fordulatokkal. A mult század ötvenes éveiben egyházunk nagy próbát állott ki az elnyomatás szomoru korszakában, de a próbát nagyszerüen kiállotta, a jobb jövőreményében rákészült a szabadelvü korszakra, mely egyházunk aranykorának nevezhető. A kibontakozó szabadelvü korszakban az unitáriusok nagy szerepet vittek és ezek között Ferencz József irói és általában közéleti jelentőségét az ügy fontosságához méltóan tárgyalja. Ez a rész a könyv legérdekesebb részeihez tartozik s a tárgyilagosan elmondott események és helyes biráló észrevételek után is egész nagy sora marad a megfonfolandó kérdéseknek, melyek további megfontolásokra, gondolkozásra és munkára késztetnek. Ezen a nyomon még sok kérdés tisztázható, mert éppen a Ferencz József élete és munkássága a legjobb bizonyiték arra, hogy a szabadelvüség helyes utja éppen a kereszténység szive közepébe vezet s nem a fölszines, divatos, hebehurgya gondolkozásra. Minthogy a püspök éber figyelme kiterjedett az egyházi élet minden megnyilvánulására, a jeles könyv minden egyházi szerv és alakulatnak is a történetét adja. Igy részletesen foglalkozik az egyház közigazgatásával, a nevelésüggyel, a misszióüggyel, az egyházi irodalommal és az egyház kebelében keletkezett minden egyesülettel s mindenikkel a legalaposabb tanulmány alapján, végül pedig Ferencz József szellemi alkatával és jelentőségével. Ez a könyv egyike a legalaposabb munkáknak. Dicséretre nem szorul. Csak annyit mondunk: Méltó ahhoz, akiről szól és aki irta. Ára 150 lej.

Dr. Fazakas János: *Az arđeali magyar ifjuság önvédelme.* 24 oldalra terjedő füzet, amely igazi lelkesedésből és komoly megfontolásból származott. Szerzőnek a nyári ifjusági konferencián nagy lelkesedéssel fogadott előadását adta ki az ifjusági egylet, hogy minél szélesebb körben foglalkozhassanak ezzel a kérdéssel. A jelesen megirt füzet részletes ismertetésébe nem bocsátkozunk, mert nem akarunk senkit felmenteni az olvasása alól, csak annyit jegyzünk meg, hogy

mostani sorsunk leglényegesebb kérdése, a jelen és a jövő kérdése van előnkbe tárva az élniakarás eszközeinek és a jövő megnyerhetésének szempontjából. Ára 5 lej.

Imák, beszédek és előadások a braşovi unitárius templomavatás alkalmával. Tartalma: Ima, Benedek Gábor. Szent-Iványi Sándor: Az imádság háza. (Templomszentelési beszéd.) Dr. Boros György: Templomszentelés Braşovban. Taar Géza: A gyermek. Benedek Gábor: Emlékezés Kádár Sándor siremlékénél. Dr. Ferenczy Géza: Megnyitó beszéd. Dr. Szent-Iványi Gábor: Bezáró beszéd. Taar Geza: A templom szükségessége. Kovács Lajos: A braşovi unitárius egyházközség megalapitása, küzdelmei és célhoz jutása. Dr. Abrudbányay Ede: Az unitárizmus lényege. A szép kiállitásu tartalmas füzet egyházunk kiváló férfiainak a templomszentelés történelmi eseménye alkalmával kifejezésre juttatott megnyilatkozásaikat tartalmazza. Örömmel ajánljuk olvasóinknak a megszerzését. Ára 20 lej.

Az Unitárius Naptár napokban elhagyja a sajtót. A szerkesztésnél kiváló gond van forditva a vásárok hibátlan megjelölésére, sok hasznos tudnivalókra és érdekes, alkalmi olvasmányok összegyüjtésére. Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos afia, aki a legolcsóbb ajánlatot tette a naptár kiadására, mint buzgó hittestvérünk, mindent megtesz a nyomdatehnika segitségével, hogy mindenképpen szép és gazdag tartalmu naptárt állithassunk elő. Noha a nyomdai árak jelentőst emelkedtek, Kahlfürst Imre afia áldozatával a tavalyi árban (ámbár több cikket hoz), 12 lejben árusitjuk a mult évi föltételek mellett. Kérjük kedves lelkészkartársainkat, hogy támogassák e naptárt, tegyenek meg minden tehetőt a terjesztése érdekében. *Szerk.*

Pálffi Márton irodalmi alapra befizettek: Abrudbányai Ürmössy Jenő ny. CFR tisztviselő 100 lej, Kovács Lajos esperes 100 lejt, Dr. Taglicht Samu ügyvéd 200 lejt. Itt emlitjük meg, hogy Pálffi Márton halála alkalmából Gálffi Zsigmond kollégiumi igazgatóhoz sok részvéttávirat és levél érkezett. Ezek közül érdemesnek tartjuk Gyulai Zoltán debreceni egyetemi tanárnak leveléből közölni a következőket: „Elolvastam a kis életrajzodat róla és a temetést és hirtelen felevenedett bennem minden emlék, ami engem Pálffi Mártonhoz füzött. A fülembe cseng még kedves szava, szép csengésü hangja, amiben minden körülmények között benne volt egy határtalanul meleg sziv tiszta szeretete. Pálffi Márton volt az a tanárom egész életemben, akire mindig egy leirhatatlan meleg érzéssel gondoltam és gondolok vissza. Ha valakivel találkoztam Clujról, első kérdésem mindig Pálffi Márton volt. Mindig készültem, hogy egyszer Clujra megyek és mindig az volt a gondolatom, hegy vele egy pár órát elbeszélgessek. Most már ennek vége és egész életemben fogom sajnálni, hogy ez a találkozás már örökre elmaradt. Annyi órájára visszaemlékezem, apró egyes mondásaira, sok tanácsaira, aminek és sok helyen hasznát vettem. Nem tudom elfojtani a könnyeimet, mert egy olyan meleg érzéssel voltam mindig iránta, amilyennel nem voltam senki más tanárom iránt. Szerettem volna, ha ezt egyszer megmondhattam volna neki, de most már hiába. Kedves Zsiga, nem tudom a cimét sem a feleségének,

sem a lányainak, de kérlek, add át mindenkineka részvétemet és azt, hogy a gyászukban a legmélyebb érzéssel részt veszek. A szegény Pálffi tanár ur nevelt lányát, Gizellát, feltétlenül értesitsed, mert ő együttjárt egyik hugommal és személyesen ismertem, egypárszor elvittem őket cukrászdába, igen aranyos teremtés volt és örvendek, hogy most olvasom, hogy végzett és férjhez ment. Hihetetlen veszteség ez a gymnasiumra és az egyházra is és kérlek szépen, hogy mindenütt a részvétemet tolmácsold. Neked a gymnasium vezetéséhez erőt és egészséget. Melegen üdvözlöm a volt tanáraimat, akik még ott vannak és ifj. Hadházy Sándort, aki nekem volt priváttanitványom egyideig.

Szeretettel ölel *Gyulai Zoltán.*

S. Nagy László: Lélek-harcok. Regény a magyar ujjászületés korából. Cluj, 1936, 153 l. Száz éve, hogy a magyar történelmi regény megalapitójának, Báró Jósika Miklósnak „Abafi" cimü regénye megjelent. Az „Erdélyi Szemle", fennállásának 20-ik évét maradandó emlékkel igyekezett megörökiteni s kiadta a „Lélek-harcok" cimü regényt.

A könyv bevezető része buzgó ardeali hazafiakat vázol, akik minden áldozatra készek voltak „nyelvünk dicsőségének s a nemzeti tiszta érzés gyarapitásának" előmozditására. Nemes lelkeket elevenit fel, akik mindent elkövetnek a magyar szinészetnek emeléséért s régi nagy szinészeink ajkain a magyar szó tüzes csattogása örök uralmat szerzett nemzeti nyelvünknek a német és latin nyelvek felett s főuraink, akik addig lenézték, póriasnak, jobbágy nyelvnek tekintették a magyar nyelvet, szépen csengő nyelvünkön kezdenek beszélni és irni.

Tulajdonképeni célja a regénynek az, hogy a magyar regényirodalom atyjának, Jósika Miklósnak alakját megelevenitse, ami sikerült is az irónak. Megjelenik előttünk az ifju Jósika Miklós alakja, aki már az iskola padjaiban katonai dicsőségről álmodik s 17 éves korában a katonai pályára megy. Előbb Galiciába vonul, nemsokára hadnagy lesz, Olaszországban pedig személyes bátorságának olyan kiváló jelét adta, hogy főhadnaggyá léptették elő s 21 éves korában már kapitány. Majd Bécsbe rendelik ezredét s a császárvárosban káprázatos élet várt a 21 éves délceg kapitányra, a legfényesebb szalonokna dédelgetett vendége s általánosan vidám századosnak nevezték a bécsiek. 1815-ben résztvett a franciaországi hadjáratban s onnan visszajöve, Bécsben irodalommal és müvészettel foglalkozott, sokat olvasott, de társaságba állandóan járt. Egy udvari bálon ismerte meg a gyönyörüséges Kállay Erzsébetet, akit 1818-ban nőül vett. Clujra hozta fiatal feleségét, akinek eleinte tetszett Cluj főuri társasága. Jósika nagyon szerette feleségét, de Ardealhoz annyi emlék kötötte s az Ardeal sorsán való javitást annyira szivére vette, hogy lemondott tiszti rangjáról s egyik birtokán gazdálkodni kezdett és pedig szép eredménnyel. Hiába minden igyekezete, felesége szeszélye után kénytelen igazodni, aki megunta, szinte gyülölte Ardealt. Előbb felesége szülőinek birtokára mennek, de Jósika sehogy sem tudta megszokni a szabolcsi dáridós életet. Visszajönnek Ardealba, majd Felsőmagyarországon utazgatnak, s azután Pesten telepednek le, ahol Jósika állandóan érint-

kezik a szellemi és politikai élet kiválóságaival. Majd Jósika ujra visszajő Ardealba s a politikai küzdelmekben az ellenzékhez csatlakozik, amiért a Nyirségen mulatozó felesége szemrehányást tett neki. Jósika meglátogatta feleségét, de az úgy fogadta, hogy erre 1847-ben elvált nejétől. A vidám kapitányból szomoru, surdu-ki remete-lett, de később nőül vette Podmaniczky Juliát. A szabadságharcban tevékeny részt vett s ezért a şiriai fegyverletétel után menekülnie kellett.

Bár némelykor tul modern akar lenni pl.: „nagyon benne ficánkolt már a tenni vágyás csikója" s a régi és tájszavakat nem mindig a legszerencsésebben használja, mint pl.: „Jósika pedig ujfent Stellára gondolt", de mégis dicséretreméltó élvezetes munka, mert Ardeal rajongó szeretete ömlik át minden során.

S. Nagy László: Az Unitárius Irodalmi Társaság története. Cluj, 1936. I. G. Ducán, ahol annyi szép és nemes gondolat született, 1918-ban felvetették egy unitárius irodalmi társaság eszméjét. Két év mulva, 1920. aug. 28-án megalakult az Unitárius Irodalmi Társaság. Dr. Borbély István volt az Irodalmi Társaság első főtitkára, lemondása után S. Nagy Lászlót választották meg, aki mint főtitkár most tizenöt év munkásságát ismerteti a fenti cimen világos, szép stilusban. Az Irodalmi Társaság azért kezdhette meg szép eredménnyel áldásos müködését, mert Dr. Ferenczy Gézában egy bőkezü pártfogóra talált, akinek adományaiból pályatételeket tüzött ki. Majd vándorgyüléseket tartottak s ezek a vidéki kirándulások termékeny hatásuak voltak, mind vallási, mint faji szempontból. Nagy jelentőségüek voltak a Clujon tartott irodalmi előadások is. Anyagi nehézségek miatt a vándorgyüléseket az Irodalmi Társaságnak be kellett szüntetnie s e helyett minden erejét, könyvek és irodalmi értékü munkák kiadására forditotta s mindezekkel nagyban hozzájárult a magyarnyelvü kultura emelésére. S. Nagy László pontos, lelkiismeretes munkát végzett a 27 oldalra terjedő füzet megirásával s kivánjuk, hogy az Irodalmi Társaság szép müködéséről ne csak a *multban*, hanem a jövőben is beszélhessünk.

Szentmártoni Kálmán.

Dávid Ferenc követője...

Irta: SZENTÁBRAHÁMI GÉZA.

Dávid Ferenc követője
Vagyok s leszek mig élek,
Az igazat kimondani nem
És követni nem félek.

Mint Dávid, a pásztor fiu,
Legyőzte Goliátot,
Dávid Ferenc hite is majd
Meggyőzi a világot.

Már eddig is messze terjedt,
Haladott az egységhit,
Ardealtól el Indiáig
Husz-millión követik.

A világ nagy tudósai
Vallják a mi hitünket
S nap-nap után többen lesznek
Kik követnek bennünket.

Unitárius nevemre
Ezért büszke is leszek
S egyházamért, bárhol legyek,
Mindig, mindent megteszek.

Rovatvezető: *Ifj. Hadházy Sándor.*

AZ EGYLET BARÁTAIHOZ! Sajnálattal kell értesitenünk olvasóinkat, tagtársainkat, hogy az előfizetési és tagsági dijak nem folynak be a megkivánt mértékben, már pedig egyesületet, szervezetet nem lehet másképpen fenntartani, csak bizonyos pénzalappal. Arra kérjük tehát a hátralékosokat, hogy sziveskedjenek tagsági és előfizetési dijaikat minél előbb rendezni. Az Unitárius Közlöny előfizetési ára egy évre 36 lei, tagsági dij egy évre 60 lei; alapitói dij egyszermindenkora 1000 lei. A tagok (rendes és alapitók) a tagsági dij fejében az U. Közlönyt minden külön dij nélkül ingyen kapják. Lépjen be tehát az alapitó tagok sorába, az 1000 lej tagsági dij 3 év alatt is fizethető s ezzel egész életében teljesjogú tagja lesz egyletünknek.

Évmegnyitó ünnepély a cluji főgimnáziumban. Szeptember hó 15-én délelőtt 11 órakor volt a cluji főgimnáziumnak ünnepélyes megnyitója, melyen Benczédi Pál vallástanár imája után Gálffy Zsigmond igazgató tartott tartalmas megnyitó beszédet, kiemelve a felekezeti iskolák fontosságát a nevelés szempontjából. Dr. Ferencz József felügyelő gondnok üdvözölte a tanuló ifjuságot és a tanári kart, dr. Boros György püspök pedig Isten áldását kérte az iskolára, a tanuló ifjuságra és az egyházra. A beiratkozott tanulók száma 186, a mult évinél jóval több.

Orgonaszentelés Corneştin. Szeptember hó 20-án feledhetetlen ünnepe volt a Cornești egyházközségünknek megujitott orgonájának felszentelése alkalmából. Az orgonaszentelési beszédet Nagy Dénes tartotta, aki tartalmas beszédével mély hatást ért el. A kántori teendőket pedig Erdős Mihály végezte a tőle megszokott művészettel. Gálffi Lőrincz teologiai tanár pedig a szép ünnepélyhez méltó tartalmas, buzditó beszéddel emelte a bensőséges ünnepély szinvonalát. Megemlitendő, hogy a javittatási költségeket 5000 lei értékben Márton Ferenc és neje Gyulai Rózsa ajándékozták, kiknek az emlékokmányt Árkosi Tamás helybeli esperes-lelkész nyujtotta át az érdemet elismerő, hálás szavak kiséretében. Isten áldása legyen a jószivű adakozókon s a munkás egyházközség minden tagján.

Lelkészválasztás Cheian. Korábban hirt adtunk arról, hogy Balázs Ferenc cheiai lelkész hosszas betegségére való tekintettel kérte a szolgálat alól való felmentését és az egyházi főhatóság kérését teljesitette is. Az igy megüresedett lelkészi állásra a lelkészválasztás szept. 20-án megtörtént s a hét pályázó közül csaknem egyhangú lelkesedéssel Kökössy Kálmán band-i s. lelkész választatott meg s a főt. püspök ur ki is nevezte. Jó szerencsét és sikert kivánunk az uj munkakörben ifjú szolgatársunknak.

Az I. G. Duca-i Unitárius Főgimnázium cserkészcsapata résztvett a f. év augusztus 5-23 napjain tartott Braşov-Poiana-i nemzeti nagy táborzáson (IV. Jamboree Naţională) 22 cserkésszel és 2 parancsnokkal. Ez a táborzás élénk bizonysága volt az öntudatos gyakorlati cserkészmunkának. A Tábor munkája és külső képe, ugyszintén a cserkészek által készitett és a Jamboree-i kiállitáson bemutatott cserkészerényeket ábrázoló szobrocskák és fametszetek a Nagyparancsnokság legmagasabb elismerését is megnyerte. Itt lakott a Cluj-i testvérgimnázium 5 cserkésze is. Itt örömmel tapasztalhattuk a két intézet bensőséges baráti voltát. Két heti táborozás után a cserkészcsapat megtekintette a város nevezetességeit és kirándulásokat tett a Braşov-környéki hegyekre (Schuller, Krisztina-csucs, Nagykőhavas, Cenk). Kirándulásai alatt a Braşovi unitárius egyházközség és nőegylet vette körül és látta vendégül a cserkészcsapatot. A cserkészcsapat vezetői Péterffy Gyula zenetanár század-parancsnok és Bede Emil s. lelkész rajparancsnok voltak. A csapatnak e helyről is ujabb sikereket és jó munkát kivánunk.

Szopos—Tóth festőmüvészek rajz és festészeti kurzusa. A mult iskolai évben egy kitünő eredményt felmutató és a müvészi szakkörök által is elismert rajz- és festészeti kurzus f. évi október 1-én délután 3 órakor megint megnyilik az unitárius gimnáziumban (Cluj, Cal. Marechal Foch 12., II. em. 6.) Jelentkezni lehet fenti intézet portásánál kitett iven, vagy a kurzus megkezdésekor. Órák kedden és csütörtökön délután 3—5. Felvétetnek mindenféle koru növendékek mindkét nemből.

Egyházi ünnepség Colteştin. Lélekemelő szép ünnepélyt rendezett f. é. aug. 30-án Colteşti unitárius egyházunk előljárósága, illetve kitünően szervezett „Nőszövetsége" abból az alkalomból, hogy az egyház hivei még a XVI-ik században épült öreg templomukat és a tornyot önkönytes közadakozásból valósággal ujjáteremtették. Az alig 50—60 tagból álló Nőszövetség a régi rozoga, leszerelt orgona helyett — tisztán a maga erejéből — egy nyolc változatu, külsejében is meglepő szép, uj orgonával ajándékozta meg saját egyházát s azonkivül értékes szőnyegekkel, padokat és karzatokat diszitő plüssdraperiákkal diszitette fel a templomot, melyet ez alkalommal ujra is pádimentumoztatott. Gál Gyuláné tiszteletes asszony eleven elnökségének alig 3 éves müködése alatt 100 ezer lejt meghaladó összeggel járult ez a minden dicséretet megérdemlő lelkes Nőszövetség egyházuk épitéséhez. Sok egyházközségünk példát vehetne róla. A templomi ünnepségen Benczédi Domokos lendületes, tömör predikációja, Árkosy esperes ünnepi beszéde és orgonaszentelője, Gál Gyuláné és Teleki

József szobrászmüvész gyönyörü duett éneke, a dalárda szereplése méltó keretet adtak annak a mély tartalmu püspöki üdvözlő leiratnak, mit Dr. Mikó Lőrinc egyh. titkár olvasott fel. Az egyház multjáról Gál Gy. lelkész emlékezett meg. Majd bankett és este bál fejezte be a szép és kedves ünnepséget. *Jelenvolt.*

A medişori unitárius bucsu. A homorodi unitárius bucsuval egyidőben, augusztus 16-án volt a medişori, melyet 8 év előtt Dr. Kiss Elek teológiai tanár kezdeményezett. Az idén mintegy másfélezer ember vett részt kb. 50 faluból és néhány városból az összejövetelen, amely már teljesen lelkiszükséglete lett falusi hiveinknek. Imát mondott Pap Ferenc, közre énekelt Szász Dénes, egyházi beszédet tartott Pálffy Árpád lelkész. Beszélt Dr. Kiss Elek, kit régi hivei rezesbandával tiszteltek meg ez alkalommal hegyi lakjában s d. u. két helyen is táncolt az összejött hatalmas néptömeg, éjjel pedig a faluban, a szinházban.

Az összejövetel nagyságát mutatja, hogy a sighişoarai pogácsás sátor s mintegy 12 dinyés- és gyümölcsös szekér is volt a helyszinén. Az összejövetelen 10 lelkész vett részt.

Orgonaszentelés Goagiuban. Szept. 13-án szentelte fel Katona Ferenc esperes a 26.000 lejjel ujjáépitett orgonát, mikor az egyházi beszédet Dr. Kiss Elek th. tanár mondotta. Derék munkát végzett a lelkész s a kántor áldozatkész hiveivel együtt. Isten fáradozásaikat áldja és szentelje meg.

A treiscauneköri D. F. U. Nőkszövetsége f. év jul. 16-án tartotta rendes közgyülését calnicon 100-nál több köri és helyi érdeklődő unitárius asszony jelenlétében. A gyülésnek kimagasló pontjai voltak a Dr. Fekete Sándorné orvosnő szakszerü értékes előadása a csecsemőgondozásról, Rostás Dénesné gyönyörü hegedüjátéka, Mátyás Gyula és Incze Béla tanitók kiséretével, továbbá a Deák Piroska tanitónő gyönyörü szavalata. Titkári jelentés, perselyek fölbontása, pénztári jelentés és Országos Szöv. leiratainak s egyleti ügyek megbeszélése után lelkiekben gazdagon távoztunk s örült a lelkünk, hogy a lelki kincsek mellett a közgyülés némi anyagi támogatásban is részesithette a sok nehézséggel küzdő, kulturházat épitő nőszövetségeket. A közgyülést követő banketten s az egész időzésünk alatt örömmel éreztük a helybeliek kedves vendégszeretetét, élükön Rostás Dénesné tiszteletes asszony bájos kedvességével és mindenre kiterjedő figyelmességével. Calnicon szép uj élet kezdődik. Isten áldása legyen minden törekvésünkön. *Egy jelenvolt.*

Tanitóink figyelmébe! A „Magyar Népegészségügyi Szemle" magyar elgondoláson felépülő, népszerü egészségügyi, embervédelmi, népnevelő havi folyóirat, mely a jövendő kiépitését szolgálja s igy megérdemli ugy népünk, mint magunk szempontjából a meleg támogatást, mert az is támogat minket igen hasznos, gyakorlati tanácsaival. A lap szerkesztője és kiadója a tanitói karnak 50%-os kedvezménnyel ajánlja, vagyis *évi 60 lejért,* 120 helyett. Nagyon érdemes, hogy a megrendelésnek módját találjuk. Ha esetleg saját részünkre nem tehetnők, az esetben is kivánatos lenne az iskolai költségvetésbe belefoglalva az iskola, vagy azonkivül egyleteink számára is megrendelni az igen hasz-

nos egészségügyi szolgálatot tevő, szükséges tudnivalókat közlő havi folyóiratot. Mutatványszámait átlapozva, legmelegebben tudom ajánlani. Szerkesztő: Dr. Schmidt Béla, Târgu-Mureş, Str. Eminescu 4; kiadóhivatal: (Str. Sft. Gheorghe 20). *Patakfalvi Zsigmond,*

Cluj, 1936. szept. 12. tanitó-egyesületi elnök.

Unitárius felekezeti tanitók nyári gyülése. 1936 augusztus 26-án az „Unitárius Általános Tanitó-Egyesület" I. G. Ducan gyülést tartott az unitárius elemi iskola helyiségében, ahol 21 unitárius tanitónk jelent meg. A gyülés d. e. 9 órakor kezdődött az iskola tantermében, Patakfalvi Zsigmond egyesületi elnök tartalmas megnyitójának felolvasásával. A gyülés tárgysorozata mindvégig kellő komolysággal és szakértelemmel folyt le. Különösen kiemelkedő Régeni Áronnak az uj tanterv alapján a kézimunka tanitásról tartott tanulmánya, amely irányelveket adott tanitóságunknak e tárgy eredményes tanitására. Fazakas Sándor „A gyermek lelki nevelése" c. felolvasása komoly tanulmány és munkásságáról tesz bizonyságot. Patakfalvi Zsigmond „Ádám Almája" jeligés pályamunkájáért, amely 1000 lej dijjal jutalmaztatott, fogadja kartársi őszinte gratulációnkat e helyen is.

A tárgysorozat utolsó pontjaként az egyesület tisztikarának választása következett, amidőn Patakfalvi Zsigmond elnök, elnöki minőségben ujra választatott, Régeni Áron ny. tanitó egyesületi alelnököt ismételten a magunkénak mondhatjuk ugyanazon tisztségben, Benczédi Márton jegyzőnek, Péter Róza pénztárnoknak választatott. A gyülés befejezéseképpen Dr. Elekes Domokos k. f. g. afia elismerését fejezte ki tanitóságunknak a komoly munkáért. Közebéd a konviktusban volt, Lőrinczy László a gazdasági iskolát megmutatta, miáltal megismerte a tanitóság e kitünő intézményt.

Szükséges is lenne nekünk a gyakoribb találkozás és eszmecsere folytatás, hisz kisebbségi tanitói életünk, annyi megpróbáltatásnak van kitéve s annyiszor csüggedünk el az élet nehéz próbái között, melyekre egy-egy ilyen összejövetel csak uj erőt, hitet és bizalmat adhat, nehéz tanitói munkánk elvégzéséhez. *László Ferenc.*

Házasságkötés. Erdős Mihály turdai énekvezér fia szept. 1-én házasságot kötött Kolozsváry Riza áll. tanitónővel. Istennek áldása legyen uj frigykötésükön.

Az Egyetemes Unitárius Lelkészkör 1936 aug. 18—20. napjain Diciosânmartinban tartott Lelkésztovábbképző Konferenciáján Fikker János: Káténk reformja c. előadásával kapcsolatban alábbi határozatot hozta: „Az Egyetemes Unitárius Lelkészkör felkéri mindazokat, kik Káténk reformjának nagyfontosságu munkájában részt óhajtanak venni, sziveskedjenek e célt szolgáló dolgozataikat 1937 október 30-ig benyujtani az Egyetemes Lelkészkör elnökéhez további tárgyaltatás céljára. A lelkészkörök különösképpen foglalkozzanak e kérdéssel." Simoneşti—Armeni 1936 szept. 5. — *Pál Dénes,* e. l. k. elnök. *Fekete Lajos,* e. l. k. jegyző.

Az „Unitárius Közlöny" megjelenik havonta.
Szerkesztő: Benczédi Pál.

Tipografia „PALLAS" könyvnyomda Cluj, Str. Vlahuţa 3.